

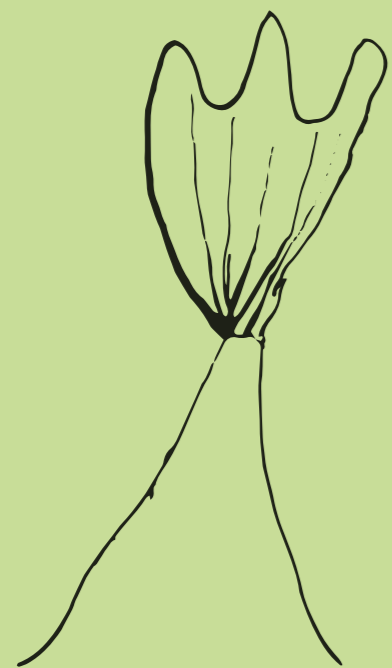
Co je to domov?

Aneta Vašatová

Co je to domov?

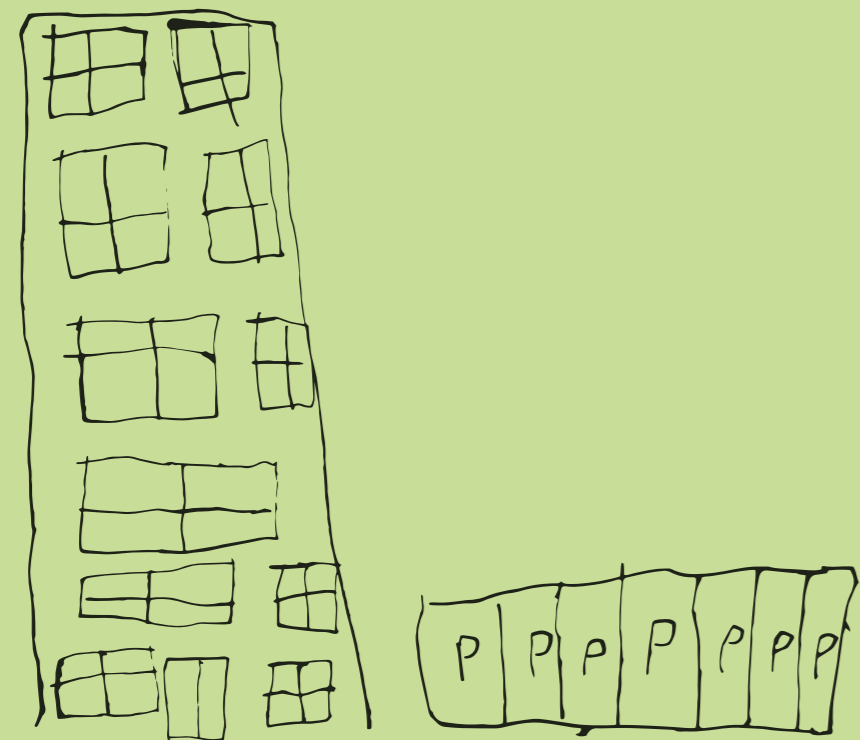
Věnování

Knížka je věnovaná všem dospělákům, kteří zapomněli snít
a vidět za kouskem klacíku tobagán s vodotryskem.

Obsah:

- Bydlím v paneláku
- Jsem z vesnice
- Žiji v dětském domově
- Chodím do lesní školky
- Když děti nemůžou dolesa...

Jsem z paneláku

Pamelák pro skřítky

V tomto domečku bydlí 10 rodin skřítků. Všichni bydlí a hospodaří spolu dohromady. Tatínkové však spí jinde než maminky. Ty jsou v pokoji na druhé straně domu spolu s dětmi. Každá postýlka má dečku a polštářek. Je tam i kuchyně s kamny, a protože je jich hodně, mají i hodně komínů na střeše. Mají taky obrovské kruhové okno Oko nad domečkem. Kolem dokola mají zahrádku, na které pěstují maso, co jí k svačině.

Viktorka 4 roky a Rózička 4 roky

Bum Bum

V domečku žije Ota, Štaflík a Bum Bum, se svým malým miminkem Bumem. Jsou to velcí kamarádi. Mají jednu velkou místnost, ve které je kuchyň, gauč a postýlky. V rohu jsou kamna, ze kterých vede velký komín. Ten má nahoře oddělovací čepičku. Mají taky kousek od domečku veliké pole ve tvaru srdce. Tam pěstují obilí a mají tam ozdobné skalky. Venku je starý úl, ve kterém byly včely, ale ty jim uletěly, protože na ně sněžilo.

Proč ho tam tedy stále mají?

Kdyby ho oddělali, celý dům by jim spadl na hlavu.

Dominik 7 let a Honza 7 let

Šmoula

Nemá moc vybavený domeček, protože je velice chudý. Rád ale zahradničí kolem svého domečku, kde je malé ohniště a chlév, ve kterém nejsou zatím žádná zvířata. Má pole kde pěstuje kvas, ze kterého dělá chleba. V domě má postýlku a gauč, ze kterého se kouká na velkou televizi na filmy. Tu dostal jako dárek. Vedle postýlky je koutek s věcmi na uklízení. K domu vede schodiště, které má rozviklané schody, protože je ještě nezprávil.

Andrejka 7 let a Míša 7 let

Holčičí hrad

V holčičím hradu bydlí 6 skřítčích princezen. Sestry Leia a Kytička, Linda a Perla a Tedy a Kitty. Princezny tam bydlí spolu, protože se znají už od školky. K hradu vede kamenitá cestička. Nahoře na stříšce mají měkoučkový koberec, altánek a pod ním trůn. Ten nevyužívají pouze k vládnutí, ale pořádají u něj i představení pro ostatní skřítky. Představení vymýšlí Leia, která skládá i hudbu. Kostýmy vymýšlí Linda, protože je návrhářka. Dělá šaty i pro princeznu Perlu, která je krásná a proto dost domýšlivá a pyšná. Lindu má však moc ráda, a za šaty ji často posílá dopisy v obálce. To znamená, že ji do ní občas dá i nějaké peníze. Princezna Kytička nemá ráda šaty, ani nehraje představení. Úplně nejradši běhá po lese a je v přírodě. Stejně tak i Tedy s Kitty jsou raději venku než v hradu. I přesto, že jsou všechny rozdílné, rády spolu sportují a hrají si kolem hradu a mají se moc rády.

Šárka 7 let a Verča 8 let

Letníček a Zimníček

V domečku u pařezu bydlí dva skřítki Letníček a Zimníček. Letníček má za domem úl pro včely, kde vyrábí med, aby se v zimě zahřál. Když je jim i přesto zima, mají domeček zateplený vrstvou hlíny, listů a mechu, který pokrývá celou střechu. Jedí oříšky a byliny, co najdou v lese. V zadní části domečku mají zahrádku s květinami a stromy. Ze shora vede dlouhá skluzavka, která končí u vzdáleného umyvadla a sprchy. Mají hrozně rádi vodu. Pořád ji pijí a rádi se koupou. Nahoře jsou speciální kytičky, které zachytávají vodu, zvlhčují mech a svádějí ji domů do domečku, když je období sucha. V létě tyto květiny zase domeček ochlazují. Když je úplné vedro, tak zimu vyrábí v domečku Zimníček, protože je to přeci zimní skřítek.

Dominik 8 let a Karel 7,5 roku

Anička a Evička

Skřítki Anička a Evička mají ve svém domečku vánoční stromeček, dvě postýlky s lampičkami a koberec. Před domem mají pole, kde si pěstují borůvky. Mají je totiž hrozně rádi. Venku mají velkou lucernu aby domeček vždy našly. Za domem je obřadní síň s lavičkami, ke které vede skluzavka přímo z domečku. To Evička si bude brzy brát, jednoho kamaráda. Až se vezmou budou tam všichni tři bydlet pěkně dohromady.

Maruška 8,5 roku a Evička 8,5 roku

Jsem z vesnice

Nikolásek a Martínek

Skřítek Nikolásek a skřítek Martínek bydlí v domečkách hned vedle sebe. Nikolásek má postel, stoleček s jídlem, kanape, velkou vanu, kuchyňku a počítač. Ten nemá na stolečku, protože s ním leží v posteli a rád na něm hraje hry. Venku má spíž a plot.

Martínek má u sebe jídlo, ozdoby a stromečky. Když se chce okoupat nebo uvařit tak jde vedle k Nikoláskovi a naopak když prší, jde se Nikolásek k Martínkovi skovat pod malý přístřešek, protože doma nemá střechu. Jsou to přeci nejlepší kamarádi, proto si všechno půjčují. U Martínka mají speciální poklad, ve kterém jsou semínka ze stromečků, které prodávají ve svém společném obchodě.

Nikola 5 let a Stázka 5 let

Banán

Skřítek Banán má ve svém domečku stůl, postel a bazén. Před domečkem má lavici s židličkami. Jí především kůru, seno a kukuřici. To si pěstuje na zahrádce. V domečku bydlí s miminkem. Protože je mimino daleko větší než Banán, říká mu Dinosaurus.

Nikolas 7 let

Medovníček

Medovníček žije se svým pejskem Malinou ve svém velikánském domě, protože je hrozně bohatý. Je to skřítek včelí. Pokud uvidíte kolem poletovat včelu, tak je buď jeho, nebo skřítka vedle něho. Má kamaráda letníčka, který je jeho soused. Včely mu chodí dávat do domečku med. Má velikou zahrádku, kde je palma a skluzavka. Vedle ní je trampolína. Má dva domečky vedle sebe – v jednom je kuchyň a v druhém spižírna. Domeček s postýlkou vidět není, protože je v podzemí. Na zahrádce vedle kuchyně má veliký altánek s měkoučkým kobercem z mechu.

Celý dům je chráněný plotem proti zločincům, protože je bohatý a zloději na něj mají zálsusk. Na nejvyšším místě je totem z šišky, ke kterému se chodí modlit. Totem má navíc nahoře svítilnu, která se v noci rozsvěcí, aby nezabloudil a došel tak pokaždé šťastně domů.

Ondra 8 let a Adam 9 let

Skřítek Vítek

Vítek je umělecký skřítek. Bydlí ve velkém domečku, který má dokonce vlastní hory. Nahoře domečku je velký dub a šišky. Vítek má kamaráda Michala, který ho navštěvuje a je to jeho bratr a táta. Před domem má keříky, stromečky a skalky. Doma má postýlku a židličky. Nejráději jí jablíčka a hrušky. Pije vodu a pivo. Ale jenom pidikapičku, protože je maličký.

Uvnitř v domečku má už připravenou raketu, kterou se chystá jet do Afriky podívat se na zvířátka. Má tam úplně všechno co potřebuje – hrníček na pití, dobrůtky po jídle, poklad s penězi a čokoládkami. Jelikož je Vítek umělec. Rád si maluje obrázky na obličej. Prostě se rád dobře má.

Tobiášek 6 let a Kuba 5let

Mimoň

Mimoň bydlí v malém domečku, ve kterém má postýlku, sedačku a stůl. Na něm má vždycky hodně jídla. To schovává do skřížky na zahradě. Pěstuje si taky včely, protože hrozně rád mlsá med. K obědu si běžně dává polívku, jogurt nebo rízky. Ale úplně nejradši má croissanty. Ty s čokoládou uvnitř. Když je venku pěkně, udělá si táborák. Na něm si opeče burty. Kolem domečku má plot. Před domečkem má druhý plot. Ten tam má proto, aby si sousedi mysleli, že domeček dostavuje, a že pak bude velký a prostorný.

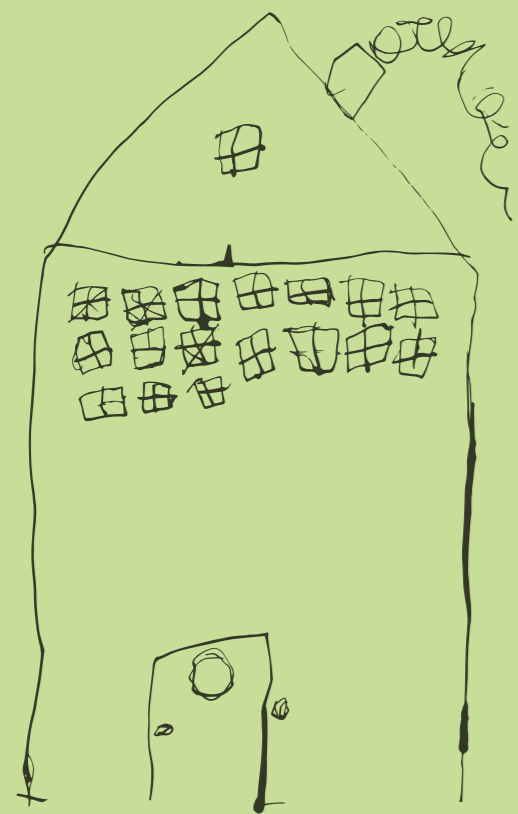
Ondra, 5 let

Dinok

Dinok je skřítek, který přijel z Anglie. V domečku má velký táborák, kde sedává po večerech. Na zahrádce pěstuje kukuřici, kterou si upravuje na táboráku. Na stěně má jako suvenýr masku ve tvaru sovy s velikým zobákem. Dinok hrozně rád sbírá kartičky. Hlavně ty, které lepí.

Patrik, 5 let

Bydlím v dětském domově

Klárčin Mechováček

Klárčin Mechováček je moc hodný skřítek, celý z mechu a žije ve svém malém domečku u pařezu na mýtině. V domečku má stoleček na kterém má připravené 4 žaludy, na snídani, oběd, svačinu a večeři. Má v domečku postýlku z bukového lístku. Zahrádku nemá, ale vedle domečku má keřík jehličák.

Klárka 7 let

Jednoočko

Jednoočko bydlí v domečku u borovice. Přijdete po široké kamenné cestičce. Je tak široké, protože Jednoočko velice rád jí a je hodně tlustý. V domečku má proto velkou sýpku, kde jídlo skladuje. Jí žaludy, ale nejraději má ovoce. Před domem už má připravenou večeři u stolečku. Doma má kamna, stoleček a postel spojenou s gaučem. To proto, že spí na postýlce a přes den je na gauči, aby nemusel chodit daleko. Bydlí v domečku sám, ale často k němu chodí kamarádi.

Roman 10 let

Pařezák

Skřítek Pařezák žije na kopečku ve svém kruhovém domečku s výhledem na celý les. Večer se rád kouká na západ sluníčka ze svého balkonu, kde má v létě sedačky pro své kamarády. Už je podzim tak je schoval dovnitř. Pařezák je skřítek společenský a často pořádá párty u vyhřívaného bazénu s podsvícením, do kterého skáčou přímo z balkónu. Má sklípky plné šišek, připravené pro všechny, kteří k němu přijdou na návštěvu. Jako dezert se podávají třešně, hrušky a jablka ze stromů vysázených kolem domu. Doma má postel se stolečkem, a kamna.

Vláďa 12 let a Dominik 14 let

Marsovi

V domečku bez střechy na kraji lesa bydlí Berta a Čert Marsovi s jejich malým synkem Flíčkem. Přiletěli raketou z Marsu, protože se jim tam už nelíbilo a chtěli změnu. Proč nemají střechu? Tam kde bydlí neprší, proto žádnou nepotřebují. Mají velice rádi sluníčko, proto tráví hodně času na zahrádce vedle svého domu. Mají tam ohniště, gauč, spíž s jeřabinami. Ty mají připravené už v domečku v miskách na večeri. Vevnitř v domečku mají jednu vekou postýlku pro maminku a tatínka a jednu úplně maličkou pro Flíčka. Kolem domu mají stromečky a plot. Na bráně, která vede do domečku visí dva kloboučky. Proč je tam mají? Když jsou malí skřítkci, tak mají čepičky, tak jako má Flíček. Když ale povyroستou tak jsou pro ně čepičky příliš malé a z hlavy jim spadnou. Proto je vystavují nad vchod, proto aby jim připomínaly jejich dětství.

Klárka 12 let

Chodím do lesní školky

Lesní Pracovníček

Lesní skřítek Pracovníček nemá na svém domečku střechu, protože ji nepotřebuje.

Má tam dvě lavičky a stoleček, studnu a dvě kuřátka v ohradce. Na měkkém koberečku z mechu jsou dvě postýlky, když přijde nějaký kamarád na návštěvu. Pracovníček pořád pracuje. Uklízí často na zahrádce a stará se, aby v lese bylo krásně a čisto.

Evička 5,5 roku

Vesmírný skřítek Honza

Skřítek Honza bydlí na větvičce kde má postýlku a stoleček. Dole má kuchyňku a schůdky, kudy se dostává na větvičku. Tato větvička je velice neobyčejná. Je tak vysoká, že když vyleze na nejvyšší větvičku, tak řape a řape a na konci skočí přímo do vesmíru.

Tam putuje mezi galaxiemi a zachraňuje dobré lidi, kteří se tam ztratili a nebo je někdo unesl.

Kašpar 4 roky

Kuchařík Brunda

Kuchařík Brunda bydlí ve své domečku s maminkou Malinkou. Je to skřítek kuchařský a vaří pro kamarády a pro celý les. V domečku má stolečky a velkou pec s nádobím, kde připravuje jídlo. Má tam také misky, které jsou na ozdobu. V rohu je uklízející nábytek, aby bylo v kuchyňce vše čisté. Venku má postýlky a zahrádku, na které pěstuje zeleninu a žaludy, ze kterých vaří. Kolem domečku má pískoviště, ke kterému vede skluzavka. Ale aby se mohl sklouznout musí vyšplhat na střechu.

Verča 5 let

Voják a Tajný agent

Ve velkém domečku bydlí Voják a Tajný agent. Není to ale obyčejný domeček. Je to velké cvičiště s prolízačkami, opičími dráhami a velkou skluzavkou s doskočištěm. Celý dům chrání velká kamera, která upozorní na zloděje a zavolá hned policii. V domečku jsou židličky a stoleček. Nahoře je velká anténa která chytá internet. Jsou tam dva pokoje s postýlkami jeden pro Vojáka a druhý pro Tajného agenta. Internetová koncovka ale vede pouze k Tajnému agentovi, protože je dospělák – je mu už 5 let. Voják má ještě dětský pokojíček, protože mu jsou pouze 4 roky.

Adam 5 let a Miki 4 roky (skoro pět let)

Když děti nemůžou dolesa...

Evička

Evička má v domečku postýlku s polštářky a měkoučký koberec. Před domečkem má zahrádku, kde pěstuje pampelišky. Má ráda sochy a parádu, proto je všude plno kyticek. Na záhonku má i malé miniborovičky, to proto, aby nemusela pěstovat opravdové stromy. Evička velice ráda chodí do lesa a jen tak se prochází. Někdy jede i na kole. To podle počasí.

Jůlinka

Jůlinka je velká parádnice. Velice ráda se zdobí. Její domeček má proto hodně ozdůbek a kyticek. Domeček nemá střechu protože ji nepotřebuje. Má velikou postýlku s příkrývkou a polštářky. U zahrádky stoličku a stoleček, na kterém je její papání. Dneska si dává kukuřičnou kašičku.

Basén

Skřítek Vodík má velice rád vodu, proto má speciální domeček. Je to totiž polokrytý bazén se skokánkem, tobogánem a kluzišťem. Postýlku ani stoleček nepotřebuje, má totiž letní lehátka z okvětních lístků. To je velice speciální lehátko, protože umí i létat.

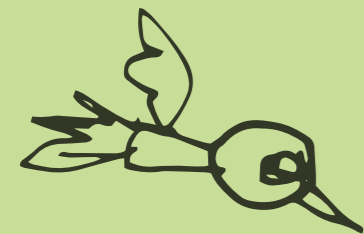
Péťa 7 let a Honza 7 let

Opagangamstyle

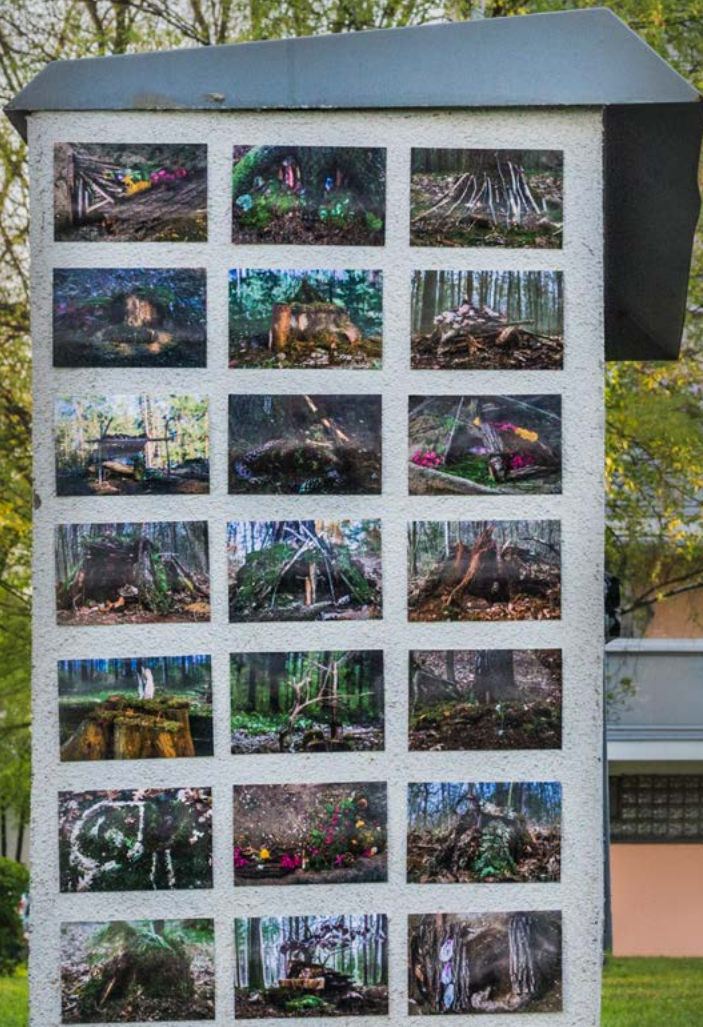
V domečku u velkého javoru bydlí skřítek Opagangamstyle společně s Olivou a Optimusem Primem. Celý dům je chráněný vysokánskou zdí proti potopám a lidem, kteří by se k nim chtěli vplížit. Je to totiž tajná pevnost se supertajnou laboratoří. V ní vyvíjí magnoliový diamant. Když někdo z nich uvidí podezřelého nepřítele, zatroubí na poplach ze stožáru na zahrádce. Pak vyšplhají na hradby a tam po nich střílí. Když se k nim snaží dostat vrtulníkem, mají na zahrádce atomovky, které po nich hází.

Michal 8 let a Oliver 7 let

Výsledky výzkumu

V ý z k u m

My dospěláci máme tuze rádi přesné výzamy, tabulky a čísla. Přidám tedy několik definic domova dle etymologického slovníku:

1. Slovo domov pochází z latinského domestic. Zároveň má stejný základ jako slovo dominei, vládnout, dominus-pán domu nebo domina-paní domu, dům je ze své slovesné podstaty vlastní království, ve kterém vládnou jeho obyvatelé.

2. Domov označuje nějaké vlastní lidské obydlí (dům, byt, vila) nebo specializované sociální zařízení pro hromadné ubytování osob (ubytovna, domov pro seniory, dětský domov).

3. Domov je místo, kde člověk žije. Je používán i jako abstraktní pojem znamenající vlast, krajinu nebo rodnou obec (jako například v textu státní hymny „Kde domov můj?“).

4. Souhrn bližních, se kterými jedinec strávil na jednom místě delší období svého života, přičemž má k těmto lidem i místu hluboký citový vztah.

5. Domov vnímáme v podobě vlastního sebevyjádření. Je to ale i místo bezpečí a klidu (vloupání do domuje klasifikováno jinak než na ulici).

Výzkumu se zúčastnilo cca 130 dětí z 10 škol a školek ve věku především od 4 do 9 let. Focení probíhalo v Praze, Hradci Králové a Zlíně. Věkový rozdíl nebyl viditelný na předmětech, které děti umísťovaly do domečků, ale spíše ve vizuálu. Obecně domečky byly jednodušší, vykazují však mnohem větší fantazii (vesmírný skřítek skákající z komínu do vesmíru, tajný agent s cvičišťem na zahradě, hasič s létajícím autem).

Obecně:

Předměty nejčastěji umísťované do domečků se tolik nelišily. Nejčastější částí domu byla postel a zahrada. Mnoho skřítků mělo i stoleček s židličkou. Pro mě překvapivým často největším místem v domě byl měkoučký koberec z mechu. V mnoha případech zaujímal celý prostor. Koberec je dětské království, na kterém si nejčastěji hrají. U dětí z paneláku ve velké míře chyběl plot. Kamerové systémy, velké ploty a pojistky proti zlodějům (popř. vodní příkopy, děla nebo atomové bomby proti špionským vrtulníkům) byly spíš u dětí žijících v domech. U dětí z lesních školek jsem sledovala častou absenci střechy. Děti tráví většinu dne venku, proto je pro ně střecha nepodstatná. Nebo prostě tam kde bydlí, nikdy neprší. Děti v dětských domovech oproti jiným dětem mají téměř vždy přichystané jídlo pro kamarády a návštěvy.

A large photograph of a rustic wooden structure in a forest. The structure is made of logs and branches, resembling a small hut or shelter. It is surrounded by trees and foliage.

 Young Leaders
www.youngleaders.cz

Co znamená domov?

Realizováno pod záštitou hejtmana
Pardubického kraje Martina Netolického
Ve spolupráci s DC Veska

Jídlo:

Součástí některých hospodářství byla zvířata na zahradě, převážně však u dívek. Byli to nejčastěji psi a morčata, zřídka brouci, veverky a šneci. Chlapci chovali zvířata převážně v podobě včel kvůli medu k svačině. Zajímavá je častá absence kuchyně. Jídlo se objevuje na stolečku samo, popřípadě ze supermarketu. Často ho vůbec neupravují (šišky a plody v lese). Hodně dětí však nezapomíná na spíš s dobrůtkami (ale až po jídle). Mnoho skřítků si pěstuje jídlo na poli, v jednom případě na něm rostlo i maso.

Co mě zaujalo:

Z techniky se často vyskytovala televize nebo počítač (v pár pokojích byla i internetová přípojka). Některé domečky obsahovaly i výtahy na rozhlednu. Jinak skřítkci chodili spíš pěšky, pár jich lítalo, v jednom případě skřítek cestoval raketou na safari do Afriky. Téměř ve většině domečků chyběla koupelna (nebo obsahovala pouze nějakou část jako je vana, dřez nebo kohoutek). Šalamounští skřítkci ji jednoduše nahradili bazénem. Zajímavým prvkem byl motiv náboženských rituálů u některých skřítků (v podobě obřadní síně se skluzavkou, posvátné místo na cvičení jógy nebo modlitebna v karatistické škole). V jednom domečku se dokonce vyskytoval multifukční totem s lampičkou. V jedné škole mi nebylo umožněno jít s dětmi do lesa kvůli předpisům. Tak sem les přinesla v batohu k nim. Výsledek je viditelně jiný, převážně v použitých materiálech kombinovaných s květinami ze školního pozemku.

Domečky jsem tiskla v různých formátech a vystavovala ve veřejném prostoru. V místech kde děti bydlí. Skrze instalace tak prolínám prostory přírody a města, dětské vnímání a reálný domov. Malé fotky na malých fragmentech sídliště tak vytváří malé skřítkovské paneláky. Billboardy jsem instalovala v Pardubicích v prosinci 2015. Snažme se, při hledání osobního štěstí, vidět svět jako děti. Protože dětská tvořivost, to je návrat domů.

Co je to domov?

autor fotografií a editace textu — Aneta Vašatová

grafická úprava — Petr Procházka

autoři ilustrací — Ninečka a Hermínka Polomíkovi

vedoucí práce — Mgr. Lucie Fišerová

Ateliér reklamní fotografie

Univerzita Tomáše Bati ve zlíně

2016

Děkuji všem školkám a školám, které se zúčastnily projektu a inspirovaly tak vznik této publikace.

